

Români celebri: George Emil Palade

(n. 19 noiembrie 1912, Iași, România – d. 7 octombrie 2008, Del Mar, California, SUA)

S-a născut la Iași în 1912, într-o familie de profesori, tatăl fiind profesor de filosofie, iar mama profesoară de liceu. Familia sa locuia pe strada Sărărie.

La vârsta de 7 ani, el și-a început pregătirea școlară la Școala nr.33 „Mihail Kogălniceanu” din Iași, aflată pe str. Lascăr Catargi nr. 28, unde a învățat timp de trei ani (1919-1922). Clădirea școlii datează din 1895 și este monument istoric. Pe peretele școlii, lângă intrare, a fost amplasată o placă memorială cu următorul text:

„În această școală, între 1919 - 1922, și-a început drumul spre știință GEORGE EMIL PALADE, medic de origine română, născut la Iași, pe strada Sărărie, la 19.XI.1912.

Descoperirile sale reprezintă eforturile susținute în domeniul cercetării fundamentale în biologie și medicină, eforturi apreciate de Comunitatea științifică internațională, prin acordarea în 1974 a Premiului Nobel, ceea ce conferă un prestigiu strălucit științei și culturii românești.”

În 1923, după ce tatăl său, Ioan Emil Palade, primise „un post de profesor de pedagogie la școala normală de băieți”, iar mama sa (Constanța Palade) își găsește un loc de muncă la una dintre școlile primare din oraș, familia se stabilește permanent în Buzău. Neapucând să își termine studiile la Școala

„Mihail Kogălniceanu”, tânărul savant le continuă la o școală de aplicație, după care urmează Liceul Teoretic „Alexandru Hașdeu” (tatăl renumitului B. P. Hașdeu). Până să dea examenul de bacalaureat, numele liceului s-a schimbat în „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, tatăl cedând locul în favoarea fiului.

Când vine vorba despre profesorii pe care tânărul Palade i-a întâlnit aici, pe toți i-a descris ca fiind oameni care calitate, dintre toți pe care i-a avut, amintindu-și de Sava Anghel, „care predă limba lui Goethe”, Georgian (Geografie), Scrădeanu (fizică + chimie), dar și Ilie Dumitrescu (latină). „Lor le datorez dragostea mea pentru cultura clasică și pentru istorie”, declară G.E. Palade în cartea George Emil Palade - Spovedania unui învingător.

În vara anului 1929, tânărul savant a luat examenul de bacalaureat și se număra printre bobocii facultății de medicină:

„Ce ne spune profesorul Cuti Juvara, coleg, apoi prieten de o viață: Este exact momentul când l-am cunoscut pe George. S-a dus vestea că e unul de la Buzău, cu 10 pe linie, inclusiv la bacalaureat, ceea ce era mai rar, că examenul se dădea cu profesori străini. Președintele universitar. Mi-am zis: Cine o fi dom`le tipul ăsta? Băiat de ministru ori geniu? Ia să-l cunosc și eu. L-am căutat și iaca, am devenit prieteni atât de buni încât în facultate ne porecliseră Castor și Polux.”

În 1930 s-a înmatriculat ca student la Facultatea de Medicină a Universității din București. A absolvit-o în 1940, obținând titlul de doctor în medicină cu o teză asupra unor probleme de structuri histologice. Lucrează ca medic în clinica profesorului Gheorghe Lupu, după care este asistent șef de lucrări și conferențiar la Institutul de Anatomie. În perioada 1942-1945, **Palade a servit în Corpul Medical al Armatei Române.**

În 1941 s-a căsătorit cu fiica industriașului Nicolae Malaxa, Irina Malaxa, cu care a avut doi copii: o fiică, Georgia Palade Van Dusen, și un fiu, Philip Palade. În 1946 pleacă cu soția sa în Statele Unite ale Americii, devenind, din 1952, cetățean american. A lucrat pe post de cercetător la Universitatea Rockefeller din New York. Acolo l-a întâlnit pe Albert Claude, omul de știință care i-a devenit mentor. Claude lucra la Rockefeller Institute for Medical Research și l-a invitat pe Palade să lucreze împreună cu el în departamentul de patologie celulară. George Palade a realizat importanța excepțională a microscopiei electronice și a biochimiei în studiile de citologie. Cum nu era biochimist, a inițiat o colaborare cu Philip Siekevitz. Împreună au combinat metodele de fracționare a celulei cu microscopie electronică, producând componenți celulari care erau omogeni morfologic. Analiza biochimică a fracțiunilor mitocondriale izolate a stabilit definitiv rolul acestor organite subcelulare ca un component major producător de energie.

Cel mai important element al cercetărilor lui Palade a fost explicația mecanismului celular al producției de proteine. A pus în evidență particule intracitoplasmice bogate în ARN, la nivelul

căroră se realizează biosinteza proteinelor, numite ribozomi sau corpusculii lui Palade. Împreună cu Keith Porter a editat revista The Journal of Cell Biology („Revista de Biologie Celulară”), una dintre cele mai importante publicații științifice din domeniul biologiei celulare.

În 1973 a părăsit Institutul Rockefeller, transferându-se la Universitatea Yale, iar din 1990 a lucrat la Universitatea din San Diego (California).

După moartea primei soții, s-a recăsătorit cu Marilyn Gist Farquhar, expertă în biologie.

George Emil Palade a murit în Statele Unite la vârsta de 95 de ani.

Premii și distincții

- În 1966 obține Premiul „Albert Lesker” pentru rezultatele cercetărilor sale, activitatea științifică și didactică, iar în 1970 Premiul „Louisa Gross Horowitz”.
- În 1973 G. E. Palade a fost ales membru al Academiei de Științe a SUA.
- În 1974 dr. Palade a primit Premiul Nobel pentru Fiziologie sau Medicină,
- George Palade a fost ales membru de onoare al Academiei Române în anul 1975.
- În 1989 a fost ales membru de onoare al Academiei româno-americane de arte și științe (ARA) la Universitatea din California și al Academiei de Arte și Științe din New York.
- La 12 martie 1986, președintele Statelor Unite Ronald Reagan i-a conferit Medalia Națională pentru Știință pentru „descoperirea fundamentală” a unei serii esențiale de structuri complexe cu înaltă organizare prezente în toate celulele biologice.
- În 2007, președintele Traian Băsescu l-a decorat cu Ordinul național „Steaua României” .
- Este cetățean de onoare al Municipiului Buzău și Cetățean de Onoare post- mortem al județului Buzău.

Bibliografie

Iftamovici, Radu (2007). George Emil Palade - Spovedania unui învingător. București: Editura Academiei Române, p. 14.

Nicolescu, Valeriu; Avram, Valeriu; Nicoară, Marius-Adrian (2018). Personalități buzoiene 1918-2018. 500 pentru România. Alpha MDN. p. 364.

https://ro.wikipedia.org/wiki/George_Emil_Palade